

FRANZ DANZI NO. 2 FA MAJÖR FAGOT KONÇERTOSU ÜZERİNE BİR İNCELEME

A REVIEW OF FRANZ DANZI'S NO. 2 F MAJOR BASSOON CONCERTO

Merve KUŞOĞLU* Çisem ÖNVER ZAFER**

Geliş Tarihi: 06.08.2022

Kabul Tarihi: 07.04.2023

(Received)

(Accepted)

Öz: Franz Danzi, opera, kilise müziği, lied, senfoni ve konçertolarının yanı sıra oda müziği formunda yer alan özellikle nefesli çalgılar topluluğu için yazdığı eserleri ile bilinen bir bestecidir. Bestelediği eserler arasında özellikle yazdığı konçertolarında üflemeli enstrümanların solo olarak ön plana çıkmasına ve daha çok tanınmasına katkı sağlamıştır. Franz Danzi'nin fagot için yazmış olduğu dört konçertosundan No.2 Fa Majör Fagot Konçertosu birçok öğrenci ve sanatçının repertuvarında bulunan gözde eserlerin arasında yer almaktadır. Bu konçerto 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm allegro, ikinci bölüm adagio ve üçüncü bölüm allegretto tempoda ve polacca dans türünde yazılmıştır.

Bu araştırmada, Franz Danzi'nin hayatına, eserlerine ve müzikal özelliklerine değinilmiştir. Franz Danzi'nin fagot için bestelediği 2 numaralı Fa Majör konçertosunu icra etme aşamasında yapılması gereken hazırlıklar vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Dönem, Franz Danzi, Fagot, Konçerto.

Abstract: Franz Danzi a composer known especially his works for wind instrument ensemble alongside in his works for opera, church music, lieds, concertos. Among the works he composed, especially his concertos had a positive impact on wind instruments getting recognized more and solo performances getting highlighted. One of Franz Danzi's four concertos for bassoon, The Bassoon Concerto in No. 2 Fa Major is among the favorite works in the repertoire of many students and artists. This concerto consists of 3 parts. The first part is allegro, the second part is adagio and the third part is allegretto tempo and polacca dance style.

In this research, the life, works and musical characteristics of Franz Danzi are mentioned. The preparations to be made while the performance of Franz Danzi's Concerto No 2 in Fa Major composed for bassoon are highlighted.

Keywords: Classical Era, Franz Danzi, Bassoon, Concerto.

* Sanatta Yeterlik Öğrencisi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, merve.fagot@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8078-1462.

* Doç., Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Üflemeli Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı, cisemonverzafer@trakya.edu.tr , ORCID: 0000-0002-3847-4290.

1. GİRİŞ

Klasik dönem önceki dönemlerde olduğu gibi kendi formuna ulaşmadan önce birçok akımdan etkilenmiştir. Bunlar, Rokoko, Fırtına ve Gerilim, Manheim Okulu ve Aydınlanma akımıdır.

Müzik Tarihinde Viyana Klasikleri olarak adlandırılan; Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart ve Ludwig van Beethoven'ın yaşadığı Klasik dönem de müzik sade ve yalın bir yapıya sahiptir. Melodi ve armoni ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca müziğin halk ile buluştuğu ve bugün kullanılan birçok formun temellerinin atıldığı dönemdir.

Üflemeli çalgıların gelişim göstermesi ile Klasik dönemin sonunda birçok eser bestelenmiştir. Klasik dönemin geçiş bestecilerinden biri olan Franz Ignaz Danzi, o dönemde birçok türde enstrümantal müzik bestelemiştir. Aralarında öne çıkanlar, dört fagot konçertosu, senfoni ve flüt, klarnet ve orkestra için konçertanttır. Bugün özellikle oda müziği besteleri ve nefesli beşlileri ile tanınmaktadır.

2. İNCELEME

2.1. Franz Danzi'nin Hayatı

15 Haziran 1763 yılında Schwetzingen'de doğan Franz Ignaz Danzi, dansçı Barbara Toeschi ve İtalyan çellist Innocenz Danzi'nin oğlu, soprano ve şarkıcı olan Franzeska Danzi ile Johann Baptist Danzi'nin kardeşidir. O zamanlar Avrupa'nın önemli orkestralarından biri olan seçmen Karl Theodor'un orkestrasının baş çellisti ve saray müzisyeni olan babası Innocenz Danzi ile müzik çalışmalarına başlayan besteci müzik, piyano ve şarkı söyleme ilkelerini öğrenmiştir. Daha sonra orgcu ve besteci peder Georg Joseph Vogler'den kompozisyon dersleri almıştır.¹

Babası Innocenz Danzi, 1754'ten itibaren seçmen Karl Theodor'un orkestrasında çellist olarak çalıştığı için Franz Danzi de orkestranın içine doğmuştur. Danzi, çello eğitimini babası Innocenz Danzi'den almıştır. 1778'de daha on beş yaşındayken besteci babasının çaldığı Mannheim Saray orkestrasının bir üyesi olarak kiliseye kabul edilmiştir. Ablası Franziska da 1770 yılından itibaren aynı orkestrada soprano olarak görev almıştır.²

1780'de ilk operası olan Azakia, Mannheim'da seslendirilmiştir. Müzik çalışmalarıyla birlikte genel eğitimine de devam etmiştir. 1778 yılında Karl Theodor sarayını Münih'e taşıdıktan sonra kısa bir süre Mannheim'da kalan küçük tiyatro orkestrasında çıraklık yapmış ve 1784 yılında Münih'teki orkestraya baş çellist

¹ Peter Marquis Alexander, "The Chamber Music of Franz Danzi: Sources, Chronology, and Style", (Doktora Tezi, The University of Indiana, Indiana 1986), s. 18.

² Kirsten M. Westerman, "A Forgotten Founder: Franz Danzi and His Nine Woodwind Quintets", (Doktora Tezi, The University of Cincinnati, Cincinnati 2017), s. 19.

olarak atanmıştır. 1785 yılında bu orkestra için ilk eseri olan Die Mitternachtsstunde (Gece Yarısı Saatinde) adlı komik operayı bestelemiştir.³

1790 yılında Mannheim'daki Ulusal Tiyatro'nun yönetmeni olan Theobald Hilary Marchand ile şarkıcı, oyuncu ve dansçı Magdalena Brochard Marchand'ın kızı ve Leopold Mozart'ın öğrencisi Maria Margarethe ile evlenmiştir.⁴

1791'de Franz Danzi, seçkin bir şarkıcı olan karısı ile geçireceği sınırsız seyahat izni onaylatmıştır. Bu seyahatlerin başında gelen Leipzig ve Prag'da uzun süre kalmışlardır. Danzi bu iki kasabada İtalyan Domenico Guardatoni grubunun orkestrasını yönetmiş ve karısı da bu grubun Avrupa turnesinde prima donna olarak sahne almıştır.⁵

1794 ve 1795 yıllarında karısıyla İtalya'yı dolaşmış ve orada yetenekleri ile özellikle Venedik ve Floransa'da öne çıkmıştır. Karısının sağlığının bozulması Franz Danzi'yi Münih'e dönmeye zorlamış; 1797'de Münih'e dönen Franz Danzi aynı yıl Münih Saray Orkestrası'nın kapellmeister unvanını almıştır. 1796'dan sonra karısı da Münih Tiyatrosu'nda Prima donna olarak görev almıştır.⁶

Karısı Maria Margaret Danzi, 1799 yılında 32 yaşındayken bir akciğer hastalığı nedeniyle vefat etmiştir. Franz Danzi karısının söylediği operaları yönetmesi gerektiğinde bu kayıptan yaşadığı derin üzüntü nedeniyle orkestradaki görevlerini birkaç yıl yerine getirememiş ve sonunda Münih'ten ayrılmaya karar vermiştir.⁷

Franz Danzi, 1807 yılında Münih'den ayrılarak Stuttgart'a yerleşmiş ve Württemberg'in yeni kralı Württemberg'li I. Frederick'in Stuttgart Oda Orkestrası'nda kapellmeister olarak görev almıştır. Bu süreçte Ludwig Spohr ile tanışmıştır. İkinci operası Abu Hassan'ı besteleyen Carl Maria von Weber ile Stuttgart'ta geçirdiği dönemde tanışmışlardır. Franz Danzi ve C. M. von Weber farklı kuşaklarda yetişmiş olsalar da dost olmuşlardır. Danzi, Weber'in devam eden operası Silvana'nın, sorunlarının çözülmesinde yardımcı olmuştur. Orkestra şefi ve besteci olarak Danzi, Abu Hassan'ın seslendirilmesinde Weber'e manevi destek sağlamış ve galasını organize etmiştir.⁸

Besteci 1812 yılında tekrar Karlsruhe'ye taşınmış ve hayatının son yıllarını Kraliyet Konservatuvarı'nda kompozisyon öğretmenliği yaparak geçirmiştir.

³Alejandro Sanchís Botet, En Clave de Fagot, "Franz Danzi (1763-1826)", <https://enclavedefagot.blogspot.com/p/franz-danzi.html>, (09.02.2022).

⁴ Wikipedia, "Franz Danzi", https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

⁵ Wikipedia "Franz Danzi", https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

⁶ Wikipedia, "Franz Danzi", https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

⁷ Wikipedia, "Franz Danzi", https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

⁸ Kirsten M. Westerman, *a.g.t.*, s. 23

Tecrübesi sayesinde Saray Tiyatrosu ile orkestrasının standardını yükseltmek için mücadele vermiş ve başarmıştır. Bunun yanında operadaki yeteneğiyle orada Mozart, Beethoven, Cherubini ve hepsinden önemlisi Weber'in büyük eserlerini seslendirmiştir. 13 Nisan 1826 yılında Karlsruhe'de vefat etmiştir.⁹

2.2. Franz Danzi'nin Müziği ve Eserleri

Franz Danzi'nin müziği Geç Klasik'ten Romantik döneme geçiş sürecini kapsamaktadır. Wolfgang Amadeus Mozart'ı ve müziğini çok iyi tanıyan ve bilen besteci Ludwig van Beethoven'ın çağdaşı olarak kabul edilmektedir.¹⁰

Franz Danzi'nin besteleri arasında operalar, singspiel, karısı ve kız kardeşi için İtalyan sahne çalışmaları, oratoryolar, korolar, senfoniler, konçertant eserleri, konçertolar, yaylı dörtlüler, üflemeli kentetler, solo enstrümanlı dörtlüler, şarkılar, vokal egzersizleri, sonatlar, piyano eserleri bulunmaktadır. Düet sonatları ve diğer eserlerinin tümü pratik kullanım için icra edilmiş ve çoğu yaşamı boyunca yayımlanmıştır.¹¹

Franz Danzi döneminde Avrupa'da gelişen müzik kültürü ile sanata değer veren soylular, evlerinde ve yazlık evlerinde konserler düzenleyerek opera, orkestra ve oda müziğini desteklemişlerdir.¹²

Klasik dönem ile birlikte orkestralarda klavyeli çalgıların yer alma zorunluluğu ortadan kaldırılmış ve piyano solist görevi görmüştür. Senfoninin yaygınlaşması ile dönemin gözde enstrümanı olan piyano ve yaylı çalgılarda meydana gelen gelişmelerin yanı sıra Franz Liszt ve Nicolò Paganini gibi büyüleyici virtüözlerin ortaya çıkışı, üflemeli solistlerin ihmal edilmesine yol açmış ve 1830'dan itibaren büyük ölçüde kaybolmuştur.

Danzi konçertant eserler ve konçertolarını besteleme sürecinde o dönem yönettiği orkestralarda çalan Fürstenau, Doppler, Boehm, Lebrun, Besozzi, Hermstaedt, Bärmann, Ritter, Brandl, Braun, Romberg, Pfeiffer, Eichner ve Stich gibi kendi enstrümanlarında virtüöz müzisyenlerden ilham almıştır.¹³

2.3. Franz Danzi'nin Fagot Konçertosu

Franz Danzi'nin fagot için bestelemiş olduğu dört fagot konçertosundan üçü basılmış durumdayken, Sol minör konçertosu Albrecht Holder tarafından Accolade-Verlag tarafından yayınlanmak üzere hazırlanmıştır. Daha çok üflemeli kentetleri ile tanınan Franz Ignaz Danzi'nin F Majör tonunda yazdığı 2 numaralı konçertosu en

⁹ Wikipedia, "Franz Danzi", https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

¹⁰ Wikipedia, "Franz Danzi", https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

¹¹ Wikipedia, "Franz Danzi", https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

¹² Alejandro Sanchís Botet, En Clave de Fagot, "Franz Danzi (1763-1826)"

<https://enclavedefagot.blogspot.com/p/franz-danzi.html>, (09.02.2022).

¹³ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 2.

ünlüdür. 1963 yılında tamamlanan eser Dr. Robert Münster ve Verlag Thomi-Berg (Leuckartiana) tarafından basılmıştır.¹⁴

Eser üç bölümden oluşmaktadır;

1. Allegro
2. Andante
3. Polacca¹⁵: Allegretto

Orkestra partisi flüt, obua, korno, trombon ve yaylı çalgılar için yazılmıştır. Birinci bölümde senfonik orkestra tanıtımını oluşturan lirik temalar ve virtüöz pasajlar arasındaki değişiklikler, majör ve minörün değişimi ve renkli armonik yapısı ile birinci bölümde F. Danzi'nin yazısının güzel bir örneğini oluşturmaktadır.¹⁶

İkinci ve üçüncü bölümlerde müzikal bir drama sunulmakta ve üçüncü bölümde soliste fagotun teknik özelliklerini göstermesi için fırsatlar sunulmaktadır.

2.3.1. Franz Danzi'nin Fagot Konçertosu Birinci Bölüm

İlk bölüm allegro temposunda yazılmıştır. Gösterişli ve keskin bir yapıda orkestranın girişi ile başlayan konçertoda daha sonra lirik bir yapıda yer alan tema eserin birinci bölümünde defalarca tekrar edilir. Girişte yer alan motif yapısı Ludwig van Beethoven'ın Op. 18 No. 1 F Majör yaylı çalgılar dördlüsünün girişine benzemektedir.

Şekil 1. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Allegro, Ölçü 1.-2.¹⁷

¹⁴ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 2.

¹⁵ "Polacca" İtalyan tarzında yazılmış, orta tempoda üç vuruşlu ve dansın ritmik özelliklerine bağlı bir türdür.

¹⁶ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 2.

¹⁷ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 3.

Şekil 2. Ludwig van Beethoven, String Quartet Op.18 No. 1, Allegro con brio, Ölçü 1.-2.¹⁸

Bölümün devamında orkestranın çaldığı A temasının girişinden sonra 6. ölçüde S7'li akorun duyuluşunun ardından 7. ölçüdeki tonik akoruna geçiş öncesi kısa bir ekleme yer almaktadır. 9. ölçüde orkestranın çaldığı ana tema bölümünün çeşitli yerlerinde bulunmaktadır. Orkestranın çaldığı giriş bölümünde 26. ölçünün son iki vuruşu ile 27. ölçüde geçiş kısmı bulunmakta olup 29. ölçüde C1 teması başlamaktadır. 45-47. ölçüler arası b2 temasının *p* nuansta duyuluşunun ardından *f* nuansta 4 ölçülük ekleme bölümü ile 55. ölçüde a1 temasına geçiş yapılmaktadır. Orkestranın çaldığı 8 ölçülük giriş teması ile 61. ölçüye aukt ile *mf* nuansta fagot B temasına giriş yapmaktadır. Besteci fagotun orta oktavını kullanarak yumuşak bir giriş yapılmasını istemiştir. Burada önemli olan noktalı sekizliklerin ve bağların net duyulabilmesidir.

Şekil 3. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Allegro, Ölçü 60.-64.¹⁹

Birinci bölümde fagotun çaldığı lirik şeklindeki B temasının ardından 71. ölçüde yer alan noktalı sekizlik ile onaltılık değerindeki nota grubu bir sonraki ölçüden itibaren gelecek olan onaltılık notalara hazırlık sağlamakta ve 72. ölçüde C1 temasına geçiş yapılmaktadır. Bu tema 80. ölçüye dek devam etmektedir. Burada

¹⁸ Ludwig van Beethoven, *Ludwig van Beethovens Werke, Serie. 6, Bd. 1, Nr. 37*, Leipzig: Breitkopf und Hartel, n.d. 1862, s. 1.

¹⁹ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 6.

dikkat edilmesi gereken husus inici ve çıkıcı dizilerin onaltılık ritim grubunda farklı artikülasyonlar ile çalınması gerektiği için hem staccatoların hem de iki bağlı iki dilli onaltılıkların dil ve parmak senkronizasyonunun net bir şekilde gelmesi gerekmektedir.

Şekil 4. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Allegro, Ölçü 72.-75.²⁰

Aşağıda staccato ve farklı artikülasyonlar ile ilgili etüt çalışmaları sunulmuştur.

Şekil 5. Carl Jacobi, 6 Caprices Op.15 No. III, Ölçü 1.-4.²¹

Şekil 6. Julius Weissenborn, Bassoon Studies Op.8 No. 4, Ölçü 1.-4.²²

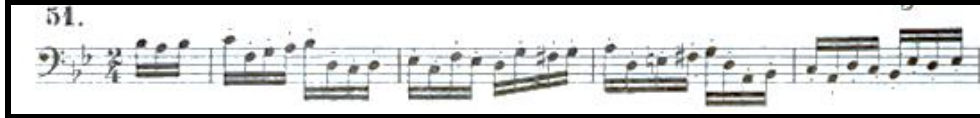
80. ölçüde orkestranın yeniden çaldığı a2 teması ile 84. ölçüde fagot D temasına geçiş yapmaktadır. 96. ölçüde fagot Sol majör gamın arpej çıkışını 97. ölçüde dominant sestten başlayan Do majör gamın inişi ile devam ettirmiş ve yeniden 98. ölçüde Sol majör gamın arpejini en son dominant sestten başlayan Do majör gamın inişi ile cümleyi sonlandırmıştır. 102. ölçüden 103. ölçüye auktak ile *p* nuansta fagot C2 temasına giriş yapmakta ve 113. ölçüye dek devam etmektedir. 115. ölçüde orkestranın çaldığı Dominant akorların ardından fagot auktak ile 116. ölçüye giriş yapmaktadır. 116. ölçüdeki E teması Do majör gama geçiş yapmaktadır. 124. ölçüye dek devam eden bu lirik temanın ardından giriş temasında bulunan küçük motifleri çalan orkestra ve 125. ölçüde Dominant sestten başlayan Do majör gamın inişi ile soru-cevap teması bulunmaktadır. Tekrar orkestranın çaldığı ana motifin duyuluşunun ardından 127. ölçüde fagot onaltılık ritim grubunda bulunan teknik pasajlara geçiş yapar. Burada önemli olan onaltılık nota gruplarının tu-tu hecesi ile staccato artikülasyonda net gelmesidir.

²⁰ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 6.

²¹ Carl Jacobi, *6 Caprices Op.15 No. III*, Ed. Koenigsbeck, Accolade Musikverlag., s. 6.

²² Julius Weissenborn, *Bassoon Studies Op.8 No. 4*, Ed. Leipzig Peters., Leipzig 1880, s. 9.

Aşağıda tu-tu ile onaltılık staccato çalışmaları ile ilgili etüt örneği sunulmuştur.

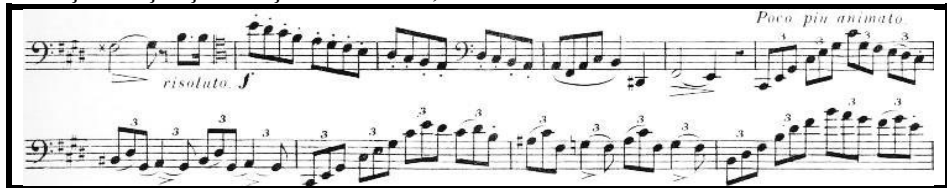
Şekil 7. Otto Langey, Tutor for the Bassoon No. 51, Ölçü 1.-5.²³

Bu tema 132-133. ölçüde üçleme ritim kalıbında devam etmekte olup yeniden 136 ve 137. ölçülerde onaltılık pasajların ardından tril ile Tonik sese bağlanarak fagotun teması sona ermektedir. Orkestranın 15 ölçülük eşlik temasından sonra 154. ölçüde fagot *mf* nuansta çarpma notalar bulunan Sol minör tonundaki temasına giriş yapmaktadır. 158. ölçüde fagot üçleme notalardan oluşan Mib majör tonundaki temasına devam etmektedir. 162. ölçüden başlayarak 171. ölçüye dek devam eden üçleme ritim kalıbı 170. ölçüdeki grupetto nota kalıbının ardından sol diyez ile la minör tonda temasını sunmaktadır. 176. ölçüde yine fagot auftakt olarak Si bemol majör gamında onaltılık gam çalışmaları ile karakteristik özelliklerini göstermektedir. 183. ölçüden itibaren üçleme ritim kalıbında nota grupları yer almaktadır. Ardından sırası ile sekizlik ve onaltılık notalar bulunmakta ve daha sonra tril ile sol minör tonuna geçiş yapılmaktadır. Burada önemli olan üçleme grubun eşit duyulabilmesidir.

Şekil 8. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Allegro, Ölçü 183.-186.²⁴

Üçleme çalışması için örnek etüt;

Şekil 9. Eugene Jancourt; Willent Bordogni, Grand Method for the Bassoon Ölçü 22.-26.²⁵

²³ Otto Langey, *Tutor for the Bassoon No. 51*, Ed. Harry Coleman, Boston Public Library., Philadelphia 1889, s. 36.

²⁴ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 14.

²⁵ Eugene Jancourt, Willent Bordogni, *Grand Method for the Bassoon*, Londra (15, Green Street, Leicester): J. R Lafleur and son, s. 119.

Orkestranın 19 ölçülük a1 temasının ardından 209. ölçüde yine fagot auftakt ile b3 temasına giriş yapmaktadır. 221. ölçüden itibaren onaltılık nota grubundan oluşan teknik pasajlar yer almaktadır. 228-229. ölçü de iki ölçülük ekleme kısmı ile tonik sesi çalarak temayı orkestraya bırakmaktadır. 244. ölçüye dek fagotun orta oktavında Fa Majör tonunda lirik bir tema sunulmaktadır. 247- 248. ölçüde onaltılık nota gruplarından oluşan staccato artikülasyonda çalınacak teknik pasajlar yer almaktadır. 249-253. ölçüler arası üçleme ritim grubunda ve çarpma sesler ile tema desteklenmektedir. 254. ölçüden itibaren onaltılık nota grubu tril ile tonik sese bağlanmakta olup orkestranın 5 ölçülük ana temayı çalması ile bölüm sona ermektedir.

2.3.2. Franz Danzi'nin Fagot Konçertosu İkinci Bölüm

İkinci bölüm Andante temposunda yazılmıştır. Birinci bölümün gösterişli yapısının ardından daha sakin ve lirik bir tema sunmaktadır. Müzikalite ön plandadır. Her ne kadar ağır bir bölüm gibi gözükse de fagotun temasında yer alan süslemeler, üst basamaklar ve grupettolar müziğe hareket katmıştır. Orkestranın 4 ölçülük kısa girişinin ardından 5. ölçüde fagot *p* nünasta noktalı sekizlik ile otuzikilik değerdeki nota grubu ve grupettolar ile temayı canlandırmaktadır. 20. ölçüye dek devam eden A teması fagotun ardından orkestranın 4 ölçülük la minör tondaki girişi ile devam etmekte olup 25. ölçüde fagotun girişi ile B temasına geçiş yapmaktadır.

Şekil 10. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Andante, Ölçü 1.-8.²⁶
Grupetto çalışması için örnek etüt,

Şekil 11. Eugene Jauncourt, Bassoon Perfectionne Ölçü 1.-7.²⁷

La minör tonda fagotun iki bağlı artikülasyonda çaldığı onaltılık nota grubundaki arpej çevrimlerine orkestra sekizlik notalar ile eşlik etmektedir. 33.

²⁶ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 20.

²⁷ Eugene Jancourt, *Bassoon Perfectionne*, Ed. Goumas., 1879, s. 30.

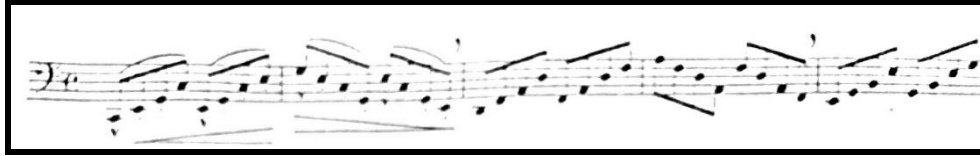
ölçüde yine a2 temasına dönüş yapılmaktadır. 34. Ölçü ve 38. Ölçü de yine gruppetto bulunmaktadır. Orkestra ve fagot *p* nuansta çalmaktadır. 40. ölçüden itibaren fagotun teması La minör gamın arpej çevrimlerinde devam etmektedir. Bu arpejler onaltılık ritim ögesinde staccato artikülasyonda yazılmıştır.

Şekil 12. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Andante, Ölçü 31.-35.²⁸

Şekil 13. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Andante, Ölçü 42.-45.²⁹
 Gamların arpej çevrimleri için örnek egzersizler,

Şekil 14. Emmanuele Krakamp, Bassoon Method Ölçü 1.-5.³⁰

53. ölçü de yine I. Bölümün sonunda yer alan noktali sekizlik ritim ögesi bulunmaktadır. Bu noktali sekizlik ritim son bölüme geçişe hazırlık yapmaktadır. Ve bölüm sonunda yeni bölüme attacca geçiş yapmaktadır.

Şekil 15. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Andante, Ölçü 50.-54.³¹

2.3.3. Franz Danzi'nin Fagot Konçertosu Üçüncü Bölüm

Franz Danzi'nin yazdığı konçertonun son bölümü olan polacca bölümünde fagotun bütün teknik özellikleri karşımıza çıkmaktadır. Fagotun tipik bir dans ritminde başlangıcının ardından gelen onaltılıklar 2 bağlı artikülasyonda çalınması istenmiştir. 16. ölçüye dek devam eden A temasının ardından 12 ölçülük orkestranın noktali sekizlik ve onaltılık nota grubundan oluşan teması ile devam etmektedir. 29.

²⁸ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 21.

²⁹ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 22.

³⁰ Emmanuele Krakamp, *Bassoon Method*, Ed. Enzo Muccetti, Ricordi., 1984, s. 2.

³¹ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 22.

ölçü de fagot B temasına giriş yapmaktadır. Burada fagotun çaldığı temada onaltılık nota grubu üç bağlı bir dilli artikülasyonda çalması gerekmektedir. 46. ölçüde B teması sona ermektedir. 4. ölçülük orkestranın kısa girişinin ardından 50. ölçüde fagot *mf* nuansta şakacı bir havada C temasına giriş yapmaktadır. Bu tema 46. ölçü itibari ile sona ermektedir. 46-49. ölçüler arası tutti partisi çarpma sesler, onatılık notalar, noktali sekizlik ile onaltılık ve noktali onaltılık ile otuzikilik nota grupları ile keskin, kıvrak bir kısa giriş sunmaktadır. 50. ölçüde fagot yeniden C temasına küçük değişiklikler ile giriş yapmaktadır. 58. ölçüde fagotun bıraktığı temayı tutti devam ettirmektedir. Ardından yine fagot aynı temayı çalarak devamında fagotun tüm teknik özelliklerini göstereceği onaltılıklar ve altılama notalardan oluşan virtüöz pasajlar yer almaktadır. 84. ölçünün ardından tekrar ana temaya dönüş yaparak 100. ölçüye dek temayı sürdürmektedir. 101-112. ölçüler arası orkestra onaltılık ve noktali sekizliklerden oluşan temasını sürdürmektedir. 113. ölçüde modülasyon yapılarak re minör tonunda *p* nuansta fagot temaya giriş yapmaktadır. Orkestra sekizlik notalar ile fagota eşlik etmektedir.

Şekil 16. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Polacca Allegretto, Ölçü 55.-58.³²

120. ölçüden itibaren Do Majör ton üzerinde oktavlı arpej motifi sonrasında altılama ritim grupları yer almaktadır. Bu teknik yapıda tekrarlanan ezginin ardından üçüncü oktavda belirterek çalınması gereken üç nota cümleinin zirvede bitişine hazırlık yapmaktadır.

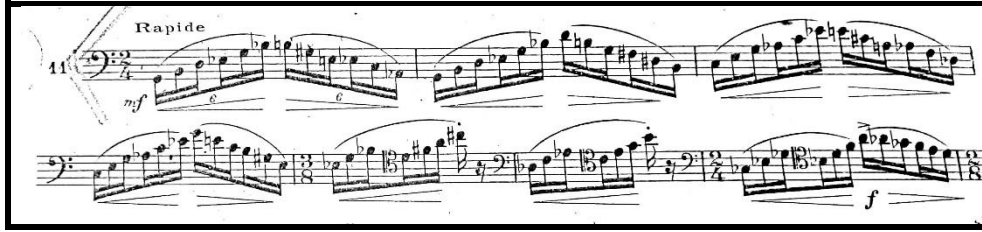

Şekil 17. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Polacca Allegretto, Ölçü 120.-122.³³

Altılama pasajları için örnek etüt,

³² Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 23.

³³ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 27.

Şekil 18. Marcel Bitsch, Vingt Etudes Ölçü 1.-7.³⁴

132. ölçüye dek olan teknik pasajlar sonrasında çarpma notası ile başlayan tril ile bitiş etkisi yaratılırken 4 ölçülük ekleme bölümü bulunmaktadır. Bu ölçülerin son ölçüsü de ritardando yapılarak a tempoya geçilmiştir. Bu tema 142. ölçüye dek sürmektedir. Burada önemli olan dil ve parmak senkronizasyonunun net gelmesi ve dillerin yumuşak duyulmasıdır. 146. ölçüde fagot küçük değişiklikler ile yeniden C temasına giriş yapmaktadır. 154. ölçüde orkestraya geçen aynı tema 158. ölçüde tekrar fagota bırakılmıştır. 162. ölçüden itibaren Fa Majör gam arpej çevrimleri ve altılamalar ile teknik özellikler yansıtılmakta olup 177. ölçüde tril ile tekrar ana temaya dönüş yapmaktadır. Aksanlar ve staccato notalar ile gösterilen pasajlar ile gergin bir hava yaratan melodinin ardından fagotta onaltılık pasajların ağırlıkta olduğu çalıcının müzikalite yanında tekniğini de gösterdiği nota grupları yer almaktadır.

Şekil 19. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Polacca Allegretto, Ölçü 138.-141.³⁵

Franz Danzi'nin 120. ölçüden sonra yazdığı altılamalar ve arpej çeşitlendirmelerinin bulunduğu pasajın aynısı bu defa Do majör tonda yazmıştır.

Şekil 20. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Polacca Allegretto Ölçü 181.-184.³⁶

³⁴ Marcel Bitsch, *Vingt Etudes*, Ed. R. Sabarich, Musicales Alphonse Leduc., Paris 1921, s. 11.

³⁵ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 28.

³⁶ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 30.

Şekil 21. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Polacca Allegretto, Ölçü 219.-221.³⁷

Arpej çevrimleri için örnek etüt,

Şekil 22. Ludwig Milde, 50 Concert Studies Ölçü 1.-2.³⁸

7 ölçülük orkestranın kısa sunuşunun ardından fagot auktakt ile 193. ölçüye giriş yapmaktadır Son kısımda yer alan Fa Majör ton üzerine kurulmuş pasaj iki defa yer almaktadır. Tonik ses ile 254. ölçüde fagot bitirerek yerini orkestraya bırakmaktadır.

Şekil 23. Franz Danzi, No. 2 F-Dur Bassoon Concerto, Polacca Allegretto, Ölçü 238.-248.³⁹

3. SONUÇ

Klasik dönem bestecilerinden bir olan Franz Danzi, solo enstrümanlar için yazdığı eserlerinde tekrar eden figürler kullanmıştır. Bestelediği türler arasında günümüzde üflemeli konçerto, konçertant, üflemeli sextetler, fagot quartetleri, yaylı trioları ve piyanolu ikili sonatları seslendirilmektedir. Franz Danzi Do Majör, Sol minör ve Fa Majör tondaki No. 1 ve No. 2 numaralı dört fagot konçertosu bestelemiştir. Bu eserlerden No. 2 numaralı konçertonun eşlik partisinde 1 flüt, 2 obua, 2 korno, trombon ve yaylı çalgılar bulunmaktadır.

Franz Danzi'nin fagot için yazdığı No. 2 Fa Majör Fagot Konçertosunun genel hatlarıyla incelendiği bu makalede, bestecinin hayatı, besteciliği ve müziği hakkında bilgiler verilerek, yaşadığı dönem müziğinin özellikleri kısaca açıklanmıştır.

³⁷ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 33.

³⁸ Ludwig Milde, *50 Concert Studies Op.24 No. 1*, Ed. Carl Merseburger, Reprinted Cundy-Bettoney., 1891, s. 1.

³⁹ Franz Danzi, *a.g.e.*, s. 35.

Eser form bakımından incelendiğinde şu sonuçlara varılmıştır. Konçerto üç bölümden oluşmuştur. Bölüm başlıkları sırası ile *allegro-andante-polacca allegretto* olarak kurulmuştur. Birinci bölümde senfonik orkestra tanımını oluşturan lirik temalar ve fagotun teknik pasajları yer almakta, ikinci bölümde ise sakin ama fagotun ritmik pasajları ile hareket kazanmakta, son bölümde tipik dans teması ile canlı bir şekilde sona ermektedir.

Klasik konçerto formuna uygun olarak yazılmıştır. *Çabuk – ağır - çabuk* dizilişindedir. Son bölüm bir dans türü olan polacca türünde yazılmıştır. Tonal yapı incelendiğinde çoğunlukla majör tonalite kullanılmıştır.

Fagot için yazmış olduğu konçertolarda teknik pasajlara sık sık yer veren bestecinin Fa Majör tondaki No. 2 numaralı konçertosunda çeviklik gerektiren fagotun parlak tonunu da gösteren pasajları bulunmaktadır. Buradan yola çıkılarak konçertoyu icra etmek isteyen müzisyenler için önemli bazı teknik zorluklara yer verilmiştir.

Belirlenen bu icra şekillerinde, tempo, artikülasyon, nüans, hız ve ifade biçimlerinin yapısı incelenmiş olup, bu incelemelerin sonunda bulunan zorlukların giderilmesine yönelik çalışmalar sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- ALEXANDER, Peter Marquis, “The Chamber Music of Franz Danzi: Sources, Chronology, and Style”, (Doktora Tezi, The University of Indiana, 2015).
- BEETHOVEN, Ludwig van, *Ludwig van Beethovens Werke, Serie. 6, Bd. 1, Nr. 37*, Breitkopf und Hartel, Leipzig 1862.
- BITSCH, Marcel, *Vingt Etudes*, Paris: Honore, 1948.
- DANZI, Franz, *Bassoon Concerto in F Major No. 2*, Ed. Robert Münster, F.E.C. Leuckard Musikverlang, Munich 1965.
- FERİDUNOĞLU, Lale, *Müziğe Giden Yol Genç Müzisyenlerin El Kitabı*, İnkılap Yayıncılık, İstanbul 2004.
- JACOBI, Carl, *6 Caprices Op.15 No. III*, Breitkopf und Hartel, Leipzig 1836.
- JANCOURT, Eugene, *Bassoon Perfectionne Op.58*, Paris: Gaumas, 1879.
- JANCOURT, Eugene; Bordogni Willent, *Grand Method for the Bassoon*, London: J. R. Lafleur and Son, London 1880.
- KRAKAMP, Emauele, *Bassoon Method*, Ricordi 1984.
- LANGHEY, Otto, *Tutor for the Bassoon No. 51*, Coleman Edition, New York 1889.
- MILDE, Ludwig, *50 Concert Studies Op.24*, Hofmeister's Monatsbericht, 1891.
- WEISSENBORN, Julius *Bassoon Studies Op.8 No. 4*, C. F. Peters, Leipzig

1885.

WESTERMAN, Kirsten, “*A Forgotten Founder: Franz Danzi and His Nine Woodwind Quintets*”, (Doktora Tezi, The University of Cincinnati, 2017).

İnternet Tabanlı Kaynaklar

BOTET, Alejandro, Sanchís, En Clave de Fagot, “Franz Danzi (1763-1826)”, <https://enclavedefagot.blogspot.com/p/franz-danzi.html>, (09.02.2022).

Wikipedia, “Margarethe Danzi”, https://en.wikipedia.org/wiki/Margarethe_Danzi, (02.03.2022).

Wikipedia “Franz Danzi”, https://en.wikipedia.org/wiki/Franz_Danzi, (02.03.2022).

